

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΑΚΟΠΗΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ
ΘΕΡΟΥΣ 1997 ΔΙΑΡΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΟ

Της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης στην πρόταση νόμου αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης "Καθιέρωση της 14ης Σεπτεμβρίου ως ημέρας εθνικής μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από το Τουρκικό κράτος".

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης συνήλθε την 24η Ιουλίου 1997 σε μια (1) συνεδρίαση, που διήρκεσε 45' λεπτά συνολικά, υπό την Προεδρία του Προέδρου αυτής κ. Γεώργιου Αδαμόπουλου, με αντικείμενο την επεξεργασία και εξέταση της πρότασης νόμου αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης "Καθιέρωση της 14ης Σεπτεμβρίου ως ημέρας εθνικής μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από το Τουρκικό κράτος".

Στη συνεδρίαση της Επιτροπής παρέστη ο Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Λάμπρος Παπαδήμας.

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης, το λόγο έλαβαν: Ο Προτείνων Βουλευτής και Εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Ιωάννης Χαραλάμπους, ο Εισηγητής της Μειοψηφίας κ. Αναστάσιος Νεράντζης, ο Ειδικός Αγορητής του Κ.Κ.Ε. κ. Δημήτριος Β. Κωστόπουλος, ο Ειδικός Αγορητής του ΣΥΝ κ. Φώτης Κουβέλης, ο Ειδικός Αγορητής του ΔΗ.Κ.ΚΙ. κ. Ιωάννης Αράπης και ο Βουλευτής κ. Αντώνιος Φούσας.

Ο προτείνων Βουλευτής και Εισηγητής της Πλειοψηφίας κ. Ιωάννης Χαραλάμπους, τόνισε μεταξύ άλλων στην ομιλία του, ότι η μέρα μνήμης της γενοκτονίας των Μικρασιατών Ελλήνων δεν μπορεί να είναι ένα μνημόσυνο μίσους και αλτρωτισμού, αλλά μια πρόκληση να γνωρίσουμε, ως λαός, το γεωπολιτικό περιβάλλον στο οποίο ζούμε σε συνάρτηση με την αντίστοιχη θεώρηση των Τούρκων και να χαράξουμε μια πολιτική με βάθος, που στοχεύει όχι σε επιμνημόσυνους στίχους ποιητών, αλλά στην εμπέδωση αισιοδοξίας και πίστης στο λαό μας, ότι αυτό το έθνος στο οποίο ανήκουμε, μπορεί να επιβιώσει στο μέλλον.

Μέσα στο πρώτα εβδομήντα χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή, τη μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη το έθνος μας στην ιστορία του, παρατηρούμε ότι όχι μόνο δεν σταμάτησε η πορεία συρρίκνωσης του ελληνισμού, αλλά από κεκτημένη ταχύτητα και δυναμική, αργά αλλά σταθερά, τίθεται υπό αμφισβήτηση και αυτός ο καθαυτό ελλαδικός χώρος.

Οι Αρμένιοι και « Έλληνες, λαοί ισχυροί μέσα στο εναπομείναν πολυεθνικό κράτος, με διαφορετική εντελώς κουλτούρα και κυρίαρχη ιστορική παρουσία σε σημαντικά εδάφη του πολυεθνικού κράτους, υφίστανται βίαιο διωγμό και γενοκτονία, ώστε αν δεν

εξαφανιστούν και δεν φύγουν, να υποχρεωθούν να ενσωματωθούν, όπως μεγάλα κομμάτια τους έκαναν εξ ανάγκης στην πορεία της τελευταίας χιλιετίας.

Θεωρώ ότι είναι ανάγκη, ως λαός, να ανακτήσουμε τη μνήμη μας, να βγούμε από την ηθική αναισθησία απέναντι στην ιστορία μας και να ασχοληθούμε με τις σχέσεις με τους γειτονικούς λαούς, κατά τρόπο σοβαρό και υπεύθυνο, χωρίς φανφάρες και υστερίες. Με σεβασμό στην ιστορία μας, χωρίς αλαζονεία και κομπασμό.

Η σημερινή μου πρόταση, συνέχισε ο κ. Χαραλάμπους, κινείται προς αυτήν την κατεύθυνση. Δεν έχει σαν στόχο ένα στείρο μνημόσυνο, ερήμην του λαού και ειδικά της νεολαίας μας. Δεν έχει στόχο να εξάπτει πάθη και αλυτρωτισμούς. Δεν έχει στόχο να ανοίγει ένα διαρκές ετήσιο μέτωπο με τους "βάρβαρους" γείτονες.

Έχει στόχο να μην καλύπτονται βαναυσότητες, που η λήθη επιτρέπει την επανάληψη τους. Έχει στόχο να μην καταστεί η βία και η δύναμη, νόμος της διεθνούς τάξης, να μελετήσουμε την ιστορία και να εξαγάγουμε συμπεράσματα και σοφία, να τιμήσουμε την εθνική μας κληρονομιά, να μελετήσουμε τα γεωπολιτικά δεδομένα της πολιτικής με φρόνηση, προβλεπτικότητα και όχι με στείρους εγωισμούς και προκαταλήψεις. Να προικίσουμε τη νεολαία με στόχους και οράματα, να στείλουμε ένα μήνυμα ειρηνικής συμβίωσης στην περιοχή, στηριγμένης όμως στον αλληλοσεβασμό και όχι στη βία και το φόβο. να διακηρύξουμε ότι η απώλεια της εθνικής μνήμης είναι το τελευταίο στάδιο πριν το τέλος.

Ο Εισηγητής της Μειοψηφίας κ. Αναστάσιος Νεράντζης, χαρακτήρισε τη συζητούμενη πρόταση νόμου και επίκαιρη και διαχρονική. Επίκαιρη για δύο λόγους: Αφενός, γιατί φέτος συμπληρώνονται 75 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή. Αφετέρου, γιατί συμπίπτει με τη σύναψη της Συμφωνίας της Μαδρίτης, η οποία αξίζει να τονιστεί, ότι εκ μέρους δύο τουλάχιστον εκ των προτεινόντων, έχει καταγγελθεί, μεταξύ των άλλων, ως προϊόν πιέσεων ή και μυστικής διπλωματίας. Επίσης, διαχρονική για άλλους δύο λόγους: Διότι ένα πλήθος ιστορικών θεωρούν- και όχι άδικα- πως η Μικρασιατική καταστροφή και ο εκριζωμός από την εστία ενός πολιτισμού 3.000 ετών, αποτελεί οδυνηρότερο κακό για την Ελλάδα ακόμα και από αυτή την πτώση του Βυζαντίου.

Από την άλλη πλευρά. 75 χρόνια μετά, αυτό που λέγεται "προσφυγικό ζήτημα" στην Ελλάδα, δηλαδή των Μικρασιατών και των Ποντίων, εξακολουθεί να υφίσταται, αφού υπάρχουν 5.000 αναποκατάστατες οικογένειες.

Η πρόταση χαρακτηρίζει ως γενοκτονία και όλα εκείνα τα γεγονότα τα οποία συνέβησαν εις βάρος του αμάχου πληθυσμού στη Σμύρνη και στις γύρω περιοχές. Και αναφέρομαι, συνέχισε ο Εισηγητής της Μειοψηφίας κ. Νεράντζης, στους εξανδραποδισμούς, στους εμπρησμούς, στους ξυλοδαρμούς, στα τάγματα εργασίας και στις ατέλειωτες πορείες μέσα στα αχανή βάθη της Μικράς Ασίας. Αυτά συνιστούν γενοκτονία και ιστορικά. αλλά και νομικά, βάσει της αποφάσεως της Γενικής Συνελεύσεως του ΟΗΕ στις 9 Σεπτεμβρίου του 1948. Όμως δεν είναι τα γεγονότα αυτά απλώς γενοκτονία, αλλά ριζεκτομή, με τη πολιτική, εκκλησιαστική και τη διπλωματική έννοια του όρου. Επομένως, όσοι φοβούνται, μήπως υποπέσουμε στο ολισθήμα να θεωρηθούν τα στρατιωτικά γεγονότα, ως γενοκτονία, είναι έξω από το πνεύμα αυτής της προτάσεως.

Η Νέα Δημοκρατία και εγώ, μετά τα παραπάνω, είπε ολοκληρώνοντας την ομιλία του.

και για λογους συναισθηματικους, αλλα και για λογους ιστορικους, τασσεται υπερ της προτασεως αυτης, με τη μοναδικη παρατηρηση, οτι αποτελει στοιχειο αδοκιμοτητας - που δεν αφορά βεβαια τους προτεινοντες - να καθοριζονται με δυο νομοθετηματα οι διαστασεις ενος και του αυτου γεγονοτος, γιατι δεν πρεπει να ξεχνουμε οτι με το Προεδρικο Διαταγμα του 1986 εχει αναγνωρισθει η 14η Σεπτεμβριου, ως ημερα μνημης του Μικρασιατικου ελληνισμου.

Ο Ειδικός Αγορητής του Κ.Κ.Ε. κ. Δημήτριος Β. Κωστόπουλος, συμφώνησε με τη συζητούμενη πρόταση νόμου, την οποία χαρακτήρισε ιδιαίτερα σημαντική, τονίζοντας ότι ηθικός αυτουργός αυτού του φοβερού εγκλήματος ήταν η άρχουσα τάξη της Τουρκίας, οι άτακτοι του Κεμάλ Ατατούρκ.

Στη συνέχεια αφού έκανε μια σύντομη αναφορά στην ιστορική και διπλωματική διάσταση του θέματος και του ρόλου των συμμάχων στη Μικρασιατική καταστροφή, πρόσθεσε ότι η Κυβέρνηση πρέπει να λάβει υπόψη της, όλες τις διαστάσεις του θέματος και σε εύλογο χρονικό διάστημα να φέρει ένα ολοκληρωμένο σχέδιο νόμου, που θα καταγράψει την ιστορική μνήμη με όλες της τις πτυχές.

Ο Ειδικός Αγορητής του ΣΥΝ κ. Φώτιος Κουβέλης, συμφώνησε με την συζητούμενη πρόταση νόμου, λέγοντας ότι είναι μια οφειλόμενη πράξη και στην ιστορική μνήμη και στους αδελφούς μας της Μικράς Ασίας. Όμως, σε καμία περίπτωση δεν πρέπει, η αναγνώριση αυτής της ημέρας ως ημέρας μνήμης, να ανακινεί σκέψεις και υποψίες ότι η Ελλάδα έρχεται να ρίξει "λάδι στη φωτιά".

Η ιστορική μνήμη δεν μπορεί να αναπαράγεται σε καθημερινή πολιτική πρακτική. Πρέπει να είναι παρούσα και να διδάσκει. Η γενοκτονία των Ποντίων και των Αρμενίων είναι δύο θλιβερές σελίδες της νεότερης ιστορίας. Νομίζω, είτε καταλήγοντας, ότι η καταδίκη από την παγκόσμια κοινωνία πρέπει να είναι ομόφωνη. Ο Ειδικός Αγορητής του ΔΗ.Κ.ΚΙ. κ. Ιωάννης Αράπης, είτε στην ομιλία του ότι πέρασαν 77 χρόνια περίπου από τη γενοκτονία αυτή και η Πολιτεία δεν έσκυψε πάνω στο πρόβλημα των Ελλήνων της Μικράς Ασίας, δεν τους αγκάλιασε όσο θα έπρεπε. Ευτυχώς όμως, οι πρόσφυγες που μεταφέρθηκαν από τη Μικρά Ασία, διατήρησαν τα ήθη και έθιμα τους, μεταφέροντας στις νέες γενιές όλα αυτά που κληρονόμησαν από τους προγόνους τους και έτσι διατηρήθηκε όλο εκείνο το στοιχείο και κυρίως μέσα από συλλόγους, ομοσπονδίες κ.λπ.

Το ΔΗ.Κ.ΚΙ. είτε καταλήγοντας ο κ. Ιωάννης Αράπης, ψηφίζει υπέρ της συζητούμενης πρότασης νόμου, υπενθυμίζοντας στη Κυβέρνηση, ότι θα πρέπει να βοηθήσει και να σκύψει πάνω στα προβλήματα και όλων εκείνων που μεταφέρθηκαν τελευταία από τη Σοβιετική Ένωση.

Ακολουθώντας ο παριστάμενος Υφυπουργός Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης κ. Λάμπρος Παπαδήμας, είτε στην ομιλία του ότι η Κυβέρνηση αντιμετωπίζει πολύ θετικά την πρόταση των συναδέλφων της Πλειοψηφίας και αποδέχεται τη συζητούμενη πρόταση, εκτιμώντας, ότι είναι αναγκαία -καθιέρωση μιας ημέρας μνήμης για τη γενοκτονία. Η οποία το 1922 είχε σαν αποτέλεσμα, από τη μια πλευρά να χάσουν τις ζωές τους αθώοι, άμαχοι του ελληνικού πληθυσμού, που κατοικούσαν στις ακτές της Μικράς Ασίας και από την άλλη να γεμίσει η Ελλάδα με

εκατομμύρια πρόσφυγες. Σήμερα κάνουμε μία μεγάλη προσπάθεια, για να μπορέσουμε να ζήσουμε ειρηνικά με το λαό που βρίσκεται στην Ανατολική πλευρά του Αιγαίου, αντιμετωπίζοντας με ρεαλισμό τη σημερινή κατάσταση, απαλλαγμένοι από οποιονδήποτε μεγαλοϊδεατισμό και προσηλωμένοι στις διεθνείς συνθήκες και στο διεθνές δίκαιο.

Στη συνέχεια η συζητούμενη πρόταση νόμου έγινε δεκτή κατ' αρχήν, κατ' άρθρο και στο σύνολο της ομόφωνα.

Τα πρακτικά της συνεδρίασης βρίσκονται στη Γραμματεία της Διαρκούς Επιτροπής Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης και στη διάθεση των κ. κ. Βουλευτών.

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Η Διαρκής Επιτροπή Δημόσιας Διοίκησης, Δημόσιας Τάξης και Δικαιοσύνης, αφού έλαβε υπόψη, κατά την επεξεργασία και εξέταση της πρότασης νόμου αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης "Καθιέρωση της 14ης Σεπτεμβρίου ως ημέρας εθνικής μνήμης της γενοκτονίας των Ελλήνων της Μικράς Ασίας από το Τουρκικό κράτος", τις αγορεύσεις του προτείνοντος Βουλευτή και Εισηγητή της Πλειοψηφίας κ. Ιωάννη Χαραλάμπους, του Εισηγητή της Μειοψηφίας κ. Αναστάσιου Νεράντζη, του Ειδικού Αγορητή του Κ.Κ.Ε. κ. Δημητρίου Κωστόπουλου, του Ειδικού Αγορητή του ΣΥΝ κ. Φωτίου Κουβέλη, του Ειδικού Αγορητή του ΔΗ.Κ.ΚΙ. κ. Ιωάννη Αράπη, καθώς και των μελών της, αποδέχθηκε την παραπάνω πρόταση νόμου κατ' αρχήν, κατ' άρθρον και στο σύνολο της ομόφωνα και εισηγείται την ψήφιση της από τη Βουλή, ως έχει.

Αθήνα, 24 Ιουλίου 1997

**Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ**

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΘΕΟΧΑΡΗΣ ΤΣΙΟΚΑΣ